

Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych w XXXIX Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Zuga 16 w Warszawie

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.

Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor szkoły. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog szkolny. Uczniowie wykraczający poza normy prawne i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w Regulaminie Szkoły.

W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie Sąd Rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Nauczyciel dokumentuje zaistniałe zdarzenia na terenie szkoły, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń i przekazuje do sekretariatu szkoły.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.

2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p. zm./

3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.

4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./

5) Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

6) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./

7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz. 226/.

8) Rozporządzenie MENIS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6 z późniejszymi zmianami).

9) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe 10)

ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych

11) ustawa

Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982r.

12) ustawa Kodeks

Cywilny z 23 kwietnia 1964r.

13) ustawa Kodeks

Karny z dnia 6 czerwca 1997r.

Spis procedur:

Procedury interwencyjne wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

1. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji
3. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków
4. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki..

Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia przemocy, kradzieży i niszczenia mienia.

1. Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole.
2. Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole.
3. Procedura postępowania w sytuacji, gdy nauczyciel jest ofiarą przemocy.
4. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.
5. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji innych zachowań uczniów, które zagrażają bezpieczeństwu ich samych lub innych osób (autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych.
6. Procedura postępowania w przypadku przyjscia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.
7. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia.
8. Procedury w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie.

Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy.

1. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchnowe zranienia, otarcia naskórka, stłuczenia, itp).
2. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia wymagającego interwencji lekarza.
3. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.
4. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Procedury interwencyjne dotyczące nie spełniania obowiązku szkolnego, zwalniania i odbierania ucznia ze szkoły oraz samowolnego opuszczania terenu szkoły przez ucznia podczas zajęć szkolnych.

1. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego.
2. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.
3. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.
4. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć szkolnych. Naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, wagar, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

5. Procedura założenia niebieskiej karty zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury Niebieskiej Karty

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole.

1. Procedura postępowania w przypadku podłożenia ładunku wybuchowego.
2. Procedury interwencji kryzysowej w sytuacji usiłowania popełnienia samobójstwa lub zamiaru samobójczego
3. Procedury interwencji kryzysowej w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły i poza nią.
4. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia uprawiania nierządu:
5. Procedury dotyczące znalezienia przedmiotu mogącego zagrażać bezpieczeństwu uczniów.
6. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.
7. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego.
8. Procedury reagowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

Procedury szkolne:

Procedury interwencyjne wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, sporządza notatkę o zdarzeniu oraz podjętych działaniach.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. W działaniach uczestniczy
Dyrektor Szkoły i Pedagog Szkolny.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub policję.
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, niezwłocznie podejmuje następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.

2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. W razie konieczności wzywa lekarza w celu ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod wpływem alkoholu, odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat. 6. W każdym przypadku, gdy uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub Sądu Rodzinnego.

Naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, wagary, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

III. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, niezwłocznie podejmuje następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda od ucznia, aby przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów, budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami .

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, niezwłocznie podejmuje następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) żąda od ucznia, aby przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów, budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia przemocy, kradzieży i niszczenia mienia.

I. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole.

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zachowanie przemocowe ucznia, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy, pedagoga, dyrektora oraz sporządzenia notatkę o zdarzeniu.
3. Rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia – w formie konfrontacji z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu i wspólnie dochodzącymi do rozwiązania konfliktu lub prowadzi rozmowy oddzielnie z ofiarą i sprawcą w celu uniknięcia konfrontacji ze sobą ucznia-ofiary i ucznia-sprawcy, aby chronić ucznia poszkodowanego.
4. Informuje rodziców pokrzywdzonego ucznia o zdarzeniu, poucza ich o możliwości złożenia zawiadomienia w odpowiedniej jednostce policji.
5. Jeśli doszło do drastycznego naruszenia godności ucznia lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, informuje o tym jednostkę policji lub Sąd Rodzinny.
6. Nauczyciel zawsze powinien stawać po stronie dziecka pokrzywdzonego, które musi mieć w kimś oparcie, nawet jeśli koledzy mają do niego zastrzeżenia (trzeba pamiętać, że to ono jest ofiarą a nie sprawcą). Podczas rozmów z dzieckiem, które jest ofiarą przemocy należy unikać: przypisywania dziecku winy za zaistniałą sytuację, bagatelizowania problemu dziecka, dawania dobrych rad.

II. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole.

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne zachowanie, doprowadza do jego przerwania, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę. W uzasadnionych sytuacjach spisuje zeznania dzieci - świadków, które mogą być pomocne w przekazaniu rodzicom sprawozdania o udziale ich dziecka w krzywdzeniu kolegów.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy, pedagoga, dyrektora.
3. Wzywa rodziców ucznia – sprawcy przemocy, informuje ich o możliwych konsekwencjach prawnych oraz wynikających z regulaminu szkoły.
4. Wychowawca udziela uczniowi upomnienia. Nauczyciel lub wychowawca odnotowują zajście w zeszycie uwag, dzienniku.
5. Jeśli pojedyncze uwagi i upomnienia nie dają efektu, a uczeń jest wciąż agresywny i stosuje przemoc, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz obserwację zachowania ucznia przez nauczycieli uczących oraz odnotowywać spostrzeżenia w zeszycie uwag. Należy zaproponować rodzicom ucznia skorzystanie ze specjalistycznej pomocy oraz poinformować o możliwości powiadomienia Sądu Rodzinnego. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców należy powiadomić Sąd Rodzinny.
6. Przez cały czas wychowawca powinien nagradzać pozytywne zachowania ucznia (zauważać, doceniać, chwalić).

7. Gdy ma miejsce zdarzenie o szczególnie drastycznym przebiegu (bójka, rozbój, uszkodzenie ciała) wychowawca informuje pedagoga lub dyrektora. Dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców i powiadamia policję.

III. Procedura postępowania w sytuacji kiedy nauczyciel jest ofiarą przemocy (znieważenie nauczyciela, upokorzenie).

1. Nauczyciel, który jest ofiarą przemocy ze strony uczniów, nie powinien ukrywać tego faktu. Powinien natomiast ujawnić zdarzenie, zanim wróci na lekcje do tej samej klasy.
2. Pokrzywdzony nauczyciel rozmawia z innymi nauczycielami, pedagogiem, dyrekcją o zaistniałym zdarzeniu związanym z agresją uczniów.
3. Dyrektor szkoły razem z nauczycielem rozmawia z każdym sprawcą przemocy. Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny.
4. Dyrektor wzywa rodziców uczniów i informuje ich o zdarzeniu.
5. Sprawcy zostają ukarani zgodnie z obowiązującymi w szkole regułami.
6. Jeśli została naruszona godność nauczyciela i zachodzi podejrzenie, że zostało złamane prawo, nauczyciel powiadamia policję. Należy pamiętać, że nauczyciel podlega ochronie prawnej takiej jak funkcjonariusz publiczny.

IV. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o łamaniu przez niego regulaminu szkoły i wynikających stąd konsekwencjach.
2. Wzywa innego pracownika szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, informuje pedagoga lub dyrektora o zaistniałej sytuacji.
3. Telefonicznie wzywa rodziców i rozmawia nt. trudności dziecka oraz ewentualnej możliwości pomocy, a także o konsekwencjach wynikających z regulaminu szkoły.
4. Sporządza notatkę z przebiegu zdarzenia.
5. W dalszym ciągu obserwuje zachowanie ucznia.

V. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacji innych zachowań uczniów, które zagrażają bezpieczeństwu ich samych lub innych osób (autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych, itp.)

1. W przypadku stwierdzenia niepokojących lub niezrozumiałych zachowań ucznia, zagrażających jego bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, nauczyciel niezwłocznie powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca informuje pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, sporządza notatkę dotyczącą zdarzenia. W razie potrzeby zapewnia bezpieczeństwo uczniowi do czasu przekazania go rodzicom.
3. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły lub w razie konieczności natychmiast kontaktuje się z nimi osobiście. Wspólnie z pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicami, która powinna zakończyć się ustaleniem dalszego postępowania z uczniem.
4. Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa szkoła powiadamia policję, natomiast jeśli analiza sytuacji dziecka wskazuje na zaniedbanie rodziców lub jego demoralizację, szkoła przekazuje odpowiednią informację do Sądu Rodzinnego.
5. Jeśli istnieją uzasadnione przesłanki, że życie, zdrowie lub bezpieczeństwo dziecka jest zagrożone dyrektor szkoły/pedagog powiadamiają policje oraz Pogotowie Ratunkowe.

VI. Procedura postępowania w przypadku przyjscia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu. Jeżeli nauczyciel zauważy lub uczeń zgłosi mu po przyjsciu do szkoły

urazy (złamania, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) stwarzające podejrzenie, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, postępuje w następujący sposób:

1. Jeżeli nauczyciel zauważy lub uczeń zgłosi mu po przyjeździe do szkoły urazy (złamania, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) stwarzające podejrzenie, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, postępuje w następujący sposób:

- zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej,
- powiadamia wychowawcę, pedagoga lub dyrektora szkoły
- wspólnie z wychowawcą, pedagogiem lub dyrektorem wysłuchuje relacji ucznia,
- wspólnie z innymi osobami (higienistka, wychowawca, pedagog lub dyrektor) ocenia stan ucznia i ewentualnie udziela mu niezbędnej pomocy lub wzywa pomoc medyczną,
- powiadamia policję i w razie potrzeby uczestniczy w niezbędnych czynnościach (ew. obdukcja, rozmowa z uczniem, przewiezienie do pogotowia opiekuńczego), nauczyciela może zastąpić wychowawca ucznia lub pedagog,
- powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia.Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela, że rodzice (opiekunowie) są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec ucznia.

VII. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia.

1. W przypadku zgłoszenia kradzieży lub zniszczenia mienia sprawą zajmuje się nauczyciel, któremu kradzież lub zniszczenie zgłoszono.
2. Nauczyciel ustala okoliczności zdarzenia, powiadamia pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły oraz prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia.
3. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba wzywa rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia.
4. W czasie rozmowy rodzice zostają powiadomieni o podjętych przez szkołę działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy. Pedagog szkolny sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
5. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informacje na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
6. W przypadku, gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza kwotę zgodną z aktualnym stanem prawnym, sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana policji.

VIII. Procedury w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie.

1. Przyjąć informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisać datę i godzinę zgłoszenia – nauczyciel.
2. Poinformować o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy – nauczyciel.
3. Poinformować pedagoga i dyrektora szkoły – wychowawca.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, wezwać lekarza – dyrektor.
5. Dbając o dyskrecję, przeprowadzić rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe – pedagog, dyrektor
6. Wezwać do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, którego sprawa nie dotyczy – pedagog

7. Podjąć decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznaczyć pracownika, który ją przeprowadza – dyrektor.
8. Niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadomić przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazać mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego – dyrektor.
9. W przypadku osoby nieletniej zawiadomić sąd rodzinny i nieletnich – dyrektor.

IX. Procedury zakładania Niebieskiej Karty

Sposób postępowania w sytuacjach przemocy zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”. oraz wzorów formularzy /Niebieska Karta/ i komentarzem do rozporządzenia.

1. Wszczęcie procedury Niebieska Karta następuje w sytuacji podejrzenia przemocy . poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta . A.
2. Dalsze prowadzenie procedury wymaga uprawdopodobnienia podejrzenia, w rodzinie dochodzi do przemocy.
3. Wszczęcie i prowadzenie procedury Niebieskiej Karty nie wymaga zgody osoby, co do której istnieje podejrzenie, że została dotknięta przemocą.
4. Wypełnienia formularza Niebieska Karta . A dokonuje przedstawiciel podmiotu, który pierwszy powziął informację o sytuacji przemocy w rodzinie.
5. Druk Niebieska Karta . A wypełnia się na podstawie rozmowy z osobą wobec, której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie (par.2.1) lub posiadanych informacji (jeżeli nawiązanie kontaktu z osobą doznającą przemocy jest niemożliwe).
6. W sytuacji braku chęci współpracy osoby doznającej przemocy należy wszcząć procedurę i podjąć działania motywujące do współpracy już w ramach procedury Niebieskiej Karty.

a. Podczas pierwszego kontaktu z osobą doznającą przemocy należy:

- przekazać formularz Niebieska Karta . B osobie doznającej przemocy po uprzednim wypełnieniu rubryk dotyczących proponowanych instytucji pomocowych,
- w sytuacji braku możliwości kontaktu z osobą doznającą przemocy i odmowy współpracy również należy przekazać formularz Niebieska Karta . B (zaleca się osobiste przekazanie dokumentu, jeśli jest to niemożliwe można to zrobić korespondencyjnie),
- w przypadku, gdy osobą doznającą przemocy jest dziecko . Niebieską Kartę . B należy przekazać osobie zgłaszającej lub dorosłemu członkowi rodziny, który nie jest sprawcą przemocy.
- Działania interwencyjne, o których mowa w par. 3 podejmuje przedstawiciel podmiotu wypełniającego Niebieską Kartę . A (dotyczy to sytuacji nagłych w których występuje zagrożenie życia lub/i zdrowia),
- Zawiadomienia policji lub prokuratury dokonuje osoba inicjująca procedurę Niebieskiej Karty.
- Po wypełnieniu Niebieskiej Karty - A należy niezwłocznie (w ciągu 7dni, datę wpływu do Zespołu Interdyscyplinarnego należy uznać za datę przekazania) przekazując do siedziby Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z wnioskiem o powołanie grupy roboczej (w aktach należy pozostawiać kopię dokumentu).
- Jeżeli podmiotem, który pierwszy otrzymał informacji o przemocy jest OPS, pracownik socjalny zawiadamia w ciągu 3 dni (drogą mailową) przedstawiciela policji o wypełnieniu druku Niebieska Karta . A w danej rodzinie.
- Jeżeli podmiotem, który pierwszy otrzymał informację o przemocy jest Policja Zespół Interdyscyplinarny zawiadamia w ciągu 3 dni pracownika socjalnego o otrzymaniu Niebieskiej Karty A.
- Po uzyskaniu akceptacji wniosku o powołanie grupy . pracownik socjalny zwołuje spotkanie grupy roboczej (w ciągu 2 tygodni od uzyskania akceptacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego) uprzednio informując wszystkie osoby wskazane jako skład grupy

roboczej wraz z informacją na temat rodziny, której dotyczy problem. Powiadomienia dokonuje osoba powołująca grupę, lub lider na poziomie ZTPS.

- Przedstawiciel podmiotu, który wypełnieniu formularz Niebieska Karta . A w czasie od wszczęcia procedury do powołania grupy roboczej . podejmuje działania zmierzające do realizacji obowiązków zawartych w rozporządzeniu.
- Po uzyskaniu akceptacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego należy zwołać posiedzenie grupy roboczej z udziałem osoby doznającej przemocy oraz osoby stosującej przemoc celem uzupełnienia informacji na kartach C, D. Osoba doznająca przemocy otrzymuje zaproszenie na spotkanie od pracownika socjalnego. Osoba stosująca przemoc otrzymuje wezwanie na spotkanie od policji.
- Wypełnienie formularza Niebieska Karta . C następuje jedynie na posiedzeniu grupy roboczej i jest obligatoryjną częścią procedury. Niestawienie się na posiedzenie Grupy roboczej osoby doznającej przemocy nie wstrzymuje prac grupy.
- Wypełnienie formularza Niebieska Karta . D powinno nastąpić na posiedzeniu grupy, jednak możliwe jest także wypełnienie go w innym miejscu np. w mieszkaniu.
- UWAGA: spotkania te powinny być zorganizowane w taki sposób, aby osoba doznająca przemocy miała zagwarantowane poczucie bezpieczeństwa i nie była narażona na spotkanie ze sprawcą. Konieczne jest zadbanie (przed spotkaniem) o dokładne ustalenie zasad rozmowy z przedstawicielami innych służb podczas spotkania z ofiarą przemocy, aby uniknąć zachowań powodujących wtórną wiktymizację osoby doznającej przemocy.
- Dokumentowanie kolejnych przypadków przemocy odbywa się poprzez ponowne wypełnienie formularza Niebieska Karta . A (należy także przekazać formularz B) oraz formularza C.
- Zakończenie procedury wymaga wskazania przesłanki do zakończenia zawartej w § 18 rozporządzenia i sporządzenia protokołu zakończenia procedury. Decyzję o zakończeniu procedury podejmują jednocześnie członkowie grupy roboczej (konieczna jest obecność wszystkich członków grupy).
- W okresie „przejściowym” tzn., jeśli Niebieska Karta została założona na starych zasadach przez policję po otrzymaniu informacji proponuje wypełniają nowy wzór Niebieskiej Karty i wdraża sposób postępowania zawarty w rozporządzeniu i powyżej.

Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy

- **WYPADEK UCZNIĄ** to nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły:
- na terenie szkoły
- poza terenem szkoły : wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, „zielona szkoła”.

Cel procedury

Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Zakres

Procedura obejmuje i reguluje działania pracowników Szkoły w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia.

Osoby odpowiedzialne

Dyrektor, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni.

Postanowienie ogólne

W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za zdrowie i życie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowanymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecny w tym czasie innego prowadzącego dane zajęcia. Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia, nauczyciel lub inna osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący zajęcia natychmiast powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępcę, a w razie ich nieobecności osobę zastępującą.

I. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia lekkiego wypadku ucznia, nie wymagającego interwencji lekarza (powierzchnowe zranienia, otarcia naskórka, stłuczenia, itp.):

1. Po stwierdzeniu zdarzenia należy ucznia odprowadzić do gabinetu higienistki szkolnej celem udzielenia pierwszej pomocy. Ucznia, który uległ wypadkowi o charakterze lekkim, odprowadzić może inny uczeń lub pracownik obsługi szkolnej (sprzątaczką, portierką itp.).
2. W razie nieobecności higienistki ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły, gdzie pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie.
3. O zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
4. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast wycofuje je z użytkowania.
5. Osoba udzielająca pierwszej pomocy powinna upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę, bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia.
6. Zdarzenia powyższe nie wymaga wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego.

II. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia wymagającego interwencji lekarza:

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić go do gabinetu higienistki szkolnej lub wezwać ją na miejsca zdarzenia.
2. W razie nieobecności higienistki szkolnej należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
3. Do czasu przybycia higienistki lub pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
4. Dyrektor szkoły lub jego zastępca powiadamia o wypadku organ prowadzący, rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz inspektora bhp.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor szkoły lub jego zastępca powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

III. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.

2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce policję oraz dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
3. Dyrektor szkoły lub jego zastępca informuje o zdarzeniu policję, rodziców (opiekunów prawnych), organ prowadzący oraz organ nadzoru pedagogicznego (Kuratorium).
4. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor szkoły lub jego zastępca powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

IV. Procedura udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana higienistka szkolna.
2. Pod nieobecność wykwalifikowanej higienistki szkolnej pomocy uczniom udziela wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia dziecka w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
4. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) dziecka lub lekarzem.
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne!
6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy należy bezzwłocznie poinformować dyrektora lub zastępcę dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.
7. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za dziecko. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

Procedury interwencyjne dotyczące niespełniania obowiązku szkolnego i zwalniania ucznia ze szkoły oraz samowolnego opuszczania terenu szkoły podczas zajęć szkolnych.

I. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego. Procedura postępowania wobec ucznia, który nie realizuje obowiązku szkolnego (dot. uczniów objętych obowiązkiem szkolnym/nauki i uczniów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia)

1. Wychowawcy monitorują frekwencję w klasie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na uczniów, których absencja przeciągu jednego miesiąca przekroczyła:
  - 50% godzin nieusprawiedliwionych w przypadku uczniów, którzy nie ukończyli osiemnastego roku życia
  - 20% godzin nieusprawiedliwionych w przypadku uczniów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia
  - Na lekcjach wychowawczych uczniowie są zapoznawani z zapisami dotyczącymi niniejszej procedury.

- Nauczyciele poszczególnych przedmiotów monitorują frekwencję na swoich lekcjach, zwracając szczególną uwagę na uczniów, którzy wykazują dużą absencję na danym przedmiocie - nauczyciel przedmiotu zgłasza ten fakt wychowawcy klasy.
- Uczeń, który nie ukończył osiemnastego roku życia i opuścił powyżej 50% lekcji w przeciągu miesiąca, odbywa rozmowę z wychowawcą klasy, który udziela mu upomnienia na piśmie ze stosowną, pisemną informacją dla rodziców (list polecony lub Librus z potwierdzeniem odebrania wiadomości przez rodzica). Następnie odbywa rozmowę z pedagogiem szkolnym.
- Uczeń i rodzic wraz z upomnieniem dostają pisemną informację o konieczności realizacji obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki przez dziecko oraz o dalszych konsekwencjach wynikających z niespełnienia tego obowiązku, włącznie z powiadomieniem sądu i urzędu dzielnicy/gminy właściwego do miejsca zamieszkania ucznia.
- W przypadku gdy uczeń ukończył osiemnasty rok życia wraz z upomnieniem i powiadomieniem rodziców, dostaje informacje o zapisie w Regulaminie ... (zał. nr ... do Statutu Szkoły), dotyczącym postępowania wobec osób nie spełniających zawartych tam wymagań.

2. Wychowawca dokonuje po dwóch tygodniach szczegółowej analizy frekwencji ucznia w celu stwierdzenia czy uległa ona poprawie.

W przypadku, gdy sytuacja nie uległa zmianie uczeń jest odsyłany do pedagoga, który podejmuje próbę ustalenia szczegółowych przyczyn absencji ucznia. W razie konieczności wzywani są rodzice. Jeśli przyczyną absencji jest brak obowiązkowości i systematyczności dziecka, podpisany jest kontrakt zobowiązujący ucznia do systematycznego uczęszczania do szkoły – z dzieckiem przeprowadzona jest również rozmowa motywująca je do poprawy sytuacji. W przypadku innych przesłanek przyczyniających się do absencji dziecka pedagog podejmuje stosowne działania. Uczeń zostaje objęty indywidualnym programem pomocy pedagogiczno-psychologicznej we współpracy z powołanymi do tego celu instytucjami.

Po szczegółowym omówieniu z pedagogiem sytuacji ucznia, mającym na celu wyznaczenie strategii postępowania, gdy istnieją ku temu stosowne przesłanki wychowawca udziela uczniowi pisemnej nagany, informując jednocześnie o tym fakcie rodziców - dotyczy również uczniów pełnoletnich.

3. W przypadku, gdy powyższe działania nie przynoszą pożądanych rezultatów, uczeń wraz z rodzicami wzywany jest do Dyrektora Szkoły, gdzie otrzymuje Naganę Dyrektora Szkoły, zaś rodzice zobowiązani są pisemnie do tego, by dziecko realizowało obowiązek szkolny/ obowiązek nauki, zgodnie z obowiązującym prawem. Dyrektor obliguje rodziców do podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji szkolnej dziecka, zaś w przypadku braku pożądanych efektów kieruje stosowne powiadomienie do Sądu oraz Urzędu właściwego do miejsca zamieszkania.

4. W przypadku ucznia, który ukończył osiemnaście lat postępowanie jest identyczne, z wyjątkiem tego, że po otrzymaniu nagany wychowawcy uczeń taki podpisuje w obecności Dyrektora zobowiązanie, iż w razie gdy nie wywiąże się z jego zapisów, decyzją Dyrektora Szkoły i po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Samorząd Szkolny, zostaje skreślony z listy uczniów.

II. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.

1. Nauczyciel organizujący wyjście sporządza w 2 egzemplarzach imienną listę uczestników, uwzględniając na niej cel wyjścia, czas wyjścia i powrotu.
2. Przedstawia sporządzoną listę uczestników dyrekcji szkoły i pozostawia w sekretariacie szkoły.
3. Organizator imprezy zapoznaje z listą wychowawcę klasy danego ucznia, który podpisem potwierdza zwolnienie ucznia z lekcji, odnotowując ten fakt w dzienniku elektronicznym symbolem – zw.(zwolniony).

4. W przypadku wyjść zbiorowych uczniowie, którzy nie uczestniczą w imprezie z różnych przyczyn a są tego dnia w szkole, pozostają pod opieką nauczyciela wyznaczonego przez dyrektora szkoły.

III. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć lub szkoły przez ucznia.

1. W przypadku, gdy uczeń samowolnie opuszcza lekcję, nauczyciel prowadzący zajęcia po stwierdzeniu nieobecności niezwłocznie powiadamia pedagoga szkolnego, a w razie jego nieobecności dyrektora szkoły.
2. Pedagog lub dyrektor szkoły zobowiązany jest ustalić miejsce pobytu ucznia w czasie nieobecności na zajęciach.
3. Jeżeli uczeń nie przebywa na terenie szkoły, pedagog lub dyrektor natychmiast powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) o zdarzeniu. Po wyczerpaniu wszystkich możliwości kontaktu z rodzicami i ustalenia miejsca pobytu ucznia zawiadamia policję.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. Zobowiązuje ucznia do zaniechania samowolnego opuszczania zajęć, rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka. Ustala z rodzicami strategię postępowania. Sporządza notatkę ze spotkania.

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole.

I. Procedura postępowania w przypadku podłożenia ładunku wybuchowego.

W przypadku telefonicznego odebrania zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego należy:

1. Należy natychmiast powiadomić dyrekcję szkoły.
2. Dyrektor podejmuje decyzje o:
  - powiadomieniu policji nr tel. 997; 112
  - przerwaniu lekcji
  - przeprowadzeniu ewakuacji uczniów o zabezpieczeniu dokumentów
3. Uczniom i pracownikom szkoły nie wolno dotykać przedmiotów, urządzeń, które budzą podejrzenie.
4. Należy zachować spokój i nie dopuścić do paniki.
5. Do czasu pojawienia się policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub pod jego nieobecność zastępca dyrektora.

II. Procedury interwencji kryzysowej w sytuacji usiłowania popełnienia samobójstwa lub zamiaru samobójczego

A. Kontakt, komunikacja i wsparcie:

1. Pracownik szkoły, który dowiedział się o zamiarze lub usiłowaniu popełnienia samobójstwa ucznia (w szkole lub poza szkołą) natychmiast nawiązuje i podtrzymuje kontakt niewerbalny i werbalny z dzieckiem.
2. Następnie zawiadamia niezwłocznie (np. za pośrednictwem innego ucznia lub telefonicznie dyrekcję szkoły).

B. Dyrektor szkoły:

- A. Zapewnia bezpieczeństwo fizyczne uczniom poprzez:

- stałą obecność z uczniem osoby dorosłej,
  - udzielenie, w razie potrzeby, pierwszej pomocy,
  - zawiadomienie rodziców ucznia, pogotowia ratunkowego, ewentualnie policję,
  - izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
3. Zawiadamia organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałej sytuacji.
  4. Przekazuje ucznia rodzicom i ewentualnie służbom ratunkowym z przygotowaną wcześniej informacją o możliwości pomocy specjalistycznej dla ucznia i jego rodziców.

B. Dyrektor organizuje/powołuje:

- Doraźny Zespół Kryzysowy do zdiagnozowania sytuacji podejmowania działań interwencyjnych i współpracy międzyinstytucjonalnej.
- Zespół nawiązuje współpracę z instytucjami, które mogą pomóc w rozwiązaniu sytuacji kryzysowej (Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, PPP nr 10 przy ul. Wrzeciono 24 w Warszawie).
- Interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia prowadzoną przez: pedagoga, psychologa szkolnego lub psychologa z Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (ewentualnie z Poradni Zdrowia Psychicznego) lub inną osobę przeszkoloną w interwencji kryzysowej na terenie szkół placówek oświatowych — w celu prewencji naśladownictwa i pomocy uczniom w odreagowaniu stresu.
- Spotkanie dla nauczycieli uczących ucznia i Rady Pedagogicznej w celu:
  - a. poinformowania o zaistniałej sytuacji i jej przebiegu, pomocy nauczycielom i pracownikom szkoły w odreagowaniu stresu psychicznego,
  - b. diagnozy sytuacji życiowej ucznia i formułowania sposobów pomocy uczniowi.

C. Dyrektor szkoły zapewnia monitoring i profilaktykę w celu:

a. Wspierania ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:

- pomoc w uzyskaniu przez ucznia i jego rodzinę wsparcia specjalistycznego (medycznego, psychologicznego),
- realizowanie zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się dzieckiem.

b. Opracowania i wdrażania na terenie szkoły strategii zapobiegania samobójstwom uczniów poprzez:

- rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości i zaproponowanie im pomocy psychologicznej,
- nawiązanie bliższych kontaktów z młodymi ludźmi, rozmowy z nimi oraz staranie się, by ich zrozumieć i udzielić pomocy,
- zmniejszenie ich negatywnych emocji wynikających ze stresu psychicznego,
- zwracanie uwagi i uczenie się, jak w wypowiedziach i/lub wzmianie zachowania niewerbalnego wcześniej rozpoznawać sygnały ostrzegające o samobójstwie,
- pomaganie w nauce uczniom o mniejszych umiejętnościach,
- zwracanie uwagi na przypadki wagarowania,
- eliminowanie używania alkoholu i narkotyków,
- ograniczenie dostępu uczniów do środków umożliwiających popełnienie samobójstwa: trujących i śmiertelnych leków, pestycydów, broni palnej i innej, itd.,
- podjęcie działań, w miejscu pracy nauczycieli i innych członków personelu szkoły, zmniejszających stres zawodowy.

III. Procedury interwencji kryzysowej w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły i poza nią

A. Dyrektor szkoły niezwłocznie kontaktuje się w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:

służbami medycznymi,
rodzicami,
policją, prokuraturą
organem nadzoru pedagogicznego.

B. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o wydarzeniu. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.

C. Dyrektor szkoły podejmuje następujące działania w sytuacji śmierci samobójczej poza szkołą:

- powiadamia nadzór pedagogiczny,
- organizuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia i nauczycieli.

Program profilaktyczny mający na celu zapobieganie samobójstwom wśród młodzieży w XXXIX Liceum Ogólnokształcącym:

1. omówienie problematyki samobójstw dzieci i młodzieży na forum Rady Pedagogicznej
2. zorganizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat sytuacji kryzysowych, zagrożeń dla zdrowia psychicznego i czynników ryzyka w przypadku zamachu samobójczego
3. opracowanie planu zapobiegania ostrym sytuacjom kryzysowym, stworzenie prostych procedur postępowania w sytuacji kryzysu i bazy danych osób i miejsc świadczących pomoc w tego typu sytuacjach
4. powołanie spośród nauczycieli i innych pracowników szkoły Zespołu Kryzysowego, reagującego w sytuacji zagrożenia zamachem samobójczym i w innych sytuacjach kryzysowych
5. umożliwienie członkom Zespołu Kryzysowego odbycie szkoleń z zakresu podejmowania interwencji kryzysowej
6. zgromadzenia materiałów informacyjnych dotyczących zagrożenia samobójstwem wśród dzieci i młodzieży i upowszechniania wiedzy o czynnikach ryzyka.
7. stałe monitorowanie stanu psychicznego uczniów pod kątem występowania ostrych kryzysów psychicznych i stanów depresyjnych

Czynniki wysokiego ryzyka podjęcia próby samobójczej:

1. uczeń mówi o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei
2. mówi wprost lub pośrednio o samobójstwie
3. pisze list pożegnalny lub testament
4. pozbywa się osobistych lub cennych dla niego przedmiotów
5. unika kontaktów, izoluje się, zamyka w sobie
6. zaniechał zajęć, które dotychczas sprawiały mu przyjemność
7. używa wyrażeń, które mówią o jakimś krańcowym momencie w czasie, wiążą się z końcem odejściem itp.
8. przestał dbać o wygląd i higienę osobistą
9. źle sypia, cierpi na bezsenność, nie ma apetytu
10. w przeszłości podejmował już próby samobójcze
11. przejawia/przejawiał inne zachowania ryzykowne, okaleczał się, spożywał alkohol, używa* narkotyków

12. w ostatnim czasie doświadczył jakiejś traumy, sytuacji stresowej
13. przejawia nadmierne zainteresowanie tematyką śmierci i umierania, reinkarnacji, życia po śmierci itp.
14. fascynują go osoby, które popełniły samobójstwo

Wystąpienie przynajmniej jednego z powyższych czynników świadczy o ryzyku zachowań samobójczych.

Czynności wykonywane przez Dyrektora XXXIX Liceum Ogólnokształcącego w przypadku samobójstwa lub zabójstwa.

1. Powiadomienia:

- Policję 997 lub 112 (numer alarmowy ogólnie dostępny na terenie całej Unii Europejskiej)
- Pogotowia Ratunkowego 999
- Przełożonych

2. Powiadom Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 10 tel. 22 835 03 48, 503 321 090, 519 823 869, proś o zorganizowanie pomocy psychologicznej uczniom i nauczycielom.

3. Zabezpiecz miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.

4. Nie udzielaj informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomisz najbliższej rodziny.

5. Jak najszybciej powiadom o śmierci najbliższą rodzinę (zrób to twarzą w twarz, unikaj telefonu lub poczty).

6. Udziel pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.

7. Zorganizuj pracę szkoty w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej — udzielenie wsparcia uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.

8. Przemyśl i przygotuj strategię kontaktowania się z mediami.

ZASADY KONTAKTÓW z MEDIAMI w przypadku samobójczej lub innej śmierci ucznia w XXXIX Liceum Ogólnokształcącym:

1. Osobą odpowiedzialną za kontakty z mediami jest Dyrektor szkoły — Paweł Gmitrzuk
2. W przypadku nieobecności dyrektora do kontaktów z mediami uprawnieni są:
  - Zastępca dyrektora — Marzena Sadowska
  - Pedagog szkolny/ Psycholog — Mariola Felczak/
3. Wszelkie komunikaty dla mediów redagują ww. osoby, akceptuje — Dyrektor.
4. Nikomu poza wymienionymi osobami nie wolno udzielać mediom informacji.
5. Mediom nie wolno wykorzystywać wizerunku ucznia bez pisemnej zgody jego rodziców i dyrektora szkoły.
6. Mediom nie wolno wykorzystywać wizerunku szkoły bez pisemnej zgody dyrektora.

IV. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia uprawiania nierządu:

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń uprawia nierząd bądź przejawia zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje informacje wychowawcy klasy, do której uczęszcza uczeń.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem.

3. Wychowawca powiadamia rodziców o uzyskanej informacji i efekcie rozmowy z uczniem, jeśli uważa, że zachodzi taka potrzeba.
4. Jeżeli po rozmowie z uczniem i rodzicami wychowawca uzna, że istnieje potrzeba – informuje o sytuacji pedagoga lub psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.
5. Jeśli dyrektor szkoły uzna, że jest to wskazane – wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Wspólnie z pedagogiem szkolnym/psychologiem przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W rozmowie może uczestniczyć dyrektor szkoły. W przypadku potwierdzenia informacji uczeń zostaje zobowiązany do zaniechania negatywnego zachowania, a rodzice szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Psycholog lub pedagog szkolny może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym. Wychowawca informuje ucznia o możliwych konsekwencjach szkolnych, jeśli uczeń nie zaprzestania takiego zachowania zgodnie z kryteriami oceniania zawartymi w regulaminie szkolnym.
6. Ewentualnie konsekwencje wobec ucznia wynikające z jego dotychczasowego postępowania podejmuje dyrektor szkoły, po zapoznaniu się z przebiegiem spotkania z uczniem i jego rodzicami (jeśli nie brał udziału w spotkaniu).
7. W sytuacji, gdy rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a informacje o zachowaniu ucznia świadczącym o demoralizacji są wiarygodne, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
8. Gdy szkoła wykorzystała wszystkie z opisanych wyżej środków oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję.

LISTA SYTUACJI, o których nauczyciele i pracownicy szkoły powinni bezwzględnie powiadomić dyrektora szkoły:

- Użycie wulgarnych słów w stosunku do nauczyciela, pracownika szkoły.
- Popchnięcie, uderzenie nauczyciela, pracownika szkoły.
- Przejaw wandalizmu w każdej postaci.
- Uporczywe, nieusprawiedliwione nieobecności ucznia w szkole.
- Uporczywe ucieczki z lekcji.
- Drastyczne przejawy przemocy i agresji fizycznej i psychicznej.
- Kradzieże, wyłudzenia.
- Palenie papierosów, picie alkoholu, zażywanie substancji psychoaktywnych na terenie szkoły.
- Podejrzenie spożycia alkoholu lub substancji psychoaktywnych.
- Podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.
- Znalezienie na terenie szkoły substancji przypominającej narkotyki.
- Nieregulaminowe zachowanie ucznia poza terenem szkoły, a zwłaszcza: zażywanie i handel narkotykami, spożywanie alkoholu i palenie papierosów, agresywne zachowania wobec innych, kradzieże, wyłudzenia, używanie wulgaryzmów, wandalizm
- uzyskanie informacji telefonicznej lub inną drogą o podłożeniu ładunku wybuchowego.
- podpalenie, wybuch pożaru,
- każdy wypadek ucznia, nauczyciela lub pracownika szkoły
- zamiar popełnienia samobójstwa przez ucznia
- próba samobójcza ucznia w szkole lub poza terenem szkoły.
- śmierć członka społeczności szkolnej.

V. Procedury dotyczące znalezienia przedmiotu mogącego zagrażać bezpieczeństwu uczniów.

1. Zabezpieczyć znaną podejrzaną substancję lub przedmiot przed dostępem osób niepowołanych i zniszczeniem – nauczyciel.
2. Niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły – nauczyciel.
3. Wezwać Policję i przekazać zabezpieczony przedmiot (ewentualnie wskazać miejsce, w którym przedmiot został zabezpieczony). Udzielić Policji szczegółowych informacji dotyczących zdarzenia – dyrektor.
4. W porozumieniu z przybyłymi funkcjonariuszami Policji, podjąć dalsze działania, w tym zapewnić bezpieczeństwo uczniom i pracownikom – dyrektor.
5. Podjąć czynności niezbędne do całkowitego wyjaśnienia zdarzenia i zakończenia sprawy (np. przeprowadzić anonimową ankietę, rozmowę z uczniami, nauczycielami itp.) – dyrektor, pedagog.
6. Poinformować organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o podjętych działaniach. Niezwłocznie - telefonicznie i możliwie szybko pisemnie – dyrektor.
7. Poinformować osoby zainteresowane (nauczycieli, uczniów i ich rodziców) o rozstrzygnięciu sprawy – dyrektor.

VI. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.

Terrorysta - osoba posługująca się bronią, która eliminuje lub próbuje wyeliminować osoby znajdujące się na określonym obszarze, w obiekcie lub budynku.

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

Sygnal alarmowy na wypadek „barykadowania” – konieczności pozostania w pomieszczeniach/klasach – ciągle, trzydziestosekundowy sygnał dzwonka.

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
2. Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
5. Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji
6. Zastłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
7. Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
8. Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
9. Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz

10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma

11. Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi

12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

13. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników

14. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej

15. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu

16. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji

17. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji

18. Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu

19. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców

20. Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane

VII. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zabrożenia bezpieczeństwa cyfrowego.

1. Podstawowe działania na rzecz bezpieczeństwa cyfrowego w szkole.

Obligatoryjne działania interwencyjne, będące następstwem wystąpienia zagrożenia, dzielimy na 3 grupy:

1) działania wobec aktu/zdarzenia - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring pointerwencyjny,

2) działania wobec uczestników zdarzenia (ofiara - sprawca - świadek, rodzice)

3) działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących – Policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Działania podejmowane przez szkołę:

1. Rozmowa uczestnika zdarzenia z wychowawcą klasy na temat zagrożeń płynących z sieci.

2. Wychowawca klasy powiadamia o zauważonym problemie rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego dziecka, a następnie kieruje ucznia i rodzica na rozmowę z pedagogiem szkolnym/psychologiem szkolnym.

3. W przypadku pełnoletniego ucznia wychowawca przeprowadza z nim rozmowę uświadamiającą zagrożenie płynące z sieci, a następnie kieruje ucznia na rozmowę z pedagogiem bądź psychologiem szkolnym.

4. Wychowawca informuje rodziców o konieczności wsparcia dziecka pomocą specjalistyczną. Rodzic ma prawo zdecydować i wybrać placówkę/ośrodek/poradnię, do której zgłasza dziecko na terapię.

5. Rada pedagogiczna po zapoznaniu się z okolicznościami zdarzenia wobec sprawcy wciąga konsekwencje zgodnie z obowiązującym systemem kar zawartym w Statucie szkoły.

6. Dyrektor szkoły powiadamia ucznia o wymierzonej karze za przewinienie.

7. Dyrektor szkoły w przypadku naruszenia prawa powiadamia policję/sąd rodzinny.

8. Poszkodowany uczeń i sprawca zdarzenia zostają objęci wsparciem pedagogiczno-psychologicznym. Uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez pedagoga szkolnego lub psychologa.

8. Pedagog szkolny/psycholog informuje rodziców o objęciu dziecka wsparciem pedagogiczno-psychologicznym na terenie szkoły.

VIII. Procedury reagowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych)

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, gdy nielegalne treści można powiązać z uczniem naszej szkoły:

1. W przypadku zidentyfikowania niepożądanych treści w Internecie, na komputerze lub innym komunikatorze ucznia należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów.

2. Wychowawca klasy wzywa do szkoły rodzica/prawnego opiekuna dziecka i informuje, go o znalezionych dowodach. Powiadamia rodziców/prawnych opiekunów wszystkich uczestników zdarzenia.

3. Rodzic/prawny opiekun w obecności wychowawcy klasy bądź pedagoga szkolnego/psychologa zabezpiecza pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-mail, zrzuty z ekranu znalezione w Internecie lub na komputerze dziecka.

4. Ponadto w zabezpieczeniu dowodu przez rodzica/prawnego opiekuna uczestniczy przedstawiciel szkoły posiadający kompetencje techniczne.

5. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi wychowawca/pedagog/psycholog szkolny zobowiązany jest do dokładnego zbadania, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi.

6. Pedagog szkolny/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę na temat jego postępowania i uzmysławia mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań.

7. Dyrektor szkoły w przypadku naruszenia prawa upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku 15 lat

przez osobę dorosłą zawiadamia o zdarzeniu Policję w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami.

8.Uczniowie – ofiary i świadkowie zdarzenia zostają objęci na terenie szkoły opieką psychologiczno-pedagogiczną w formie adekwatnej do sytuacji (spotkania indywidualne lub grupowe z psychologiem szkolnym).

9.W przypadku podejmowanych działań przez szkołę zdarzenia takie są poufne.

10.O skierowaniu dziecka na terapię decyzja taka zostaje podjęta w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami.

W przypadku, gdy treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami naszej szkoły wymagają zgłoszenia incydentu na Policję oraz do serwisu Dyżurnet:

Dyrektor szkoły/v-ce dyrektor zobowiązany jest zgłosić nielegalne treści pod: dyzurnet@dyzurnet.pl lub tel. 801 615 005, Policja 997.

Gdzie szukać pomocy:

Policja - 997; (22)603 73 55, (22)823 40 08

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 10 przy ul. Wrzeciono 24 w Warszawie tel. 22 835 03 48

Ośrodek Pomocy Społecznej – (22) 568 91 00

Sąd Rodzinny i dla Nieletnich dla Warszawy Żoliborza w Warszawie ul. Kocjana 3 w Warszawie (22) 328 60 30

Młodzieżowy Telefon Zaufania - 9288

Rzecznik Praw Dziecka ul. Przemysłowa 30/32 w Warszawie, (22) 583 66 00

Straż Miejska - 986; (22) 869 93 40

Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego - (22) 595 33 34

Niebieska Linia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ul. Korotyńskiego 13 w Warszawie tel. (22) 824 25 01/ (22) 823 96 64 – dla osób pełnoletnich

Stowarzyszenie Niebieska Linia ul. Jaktorowska 4 w Warszawie (22) 499 37 33

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży ul. Dzielna 7 w Warszawie, (22) 468 25 47

Program zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 24.06.2019r.